

Antoni Bolecki, *Wymiana informacji między konkurentami w ocenie organów ochrony konkurencji (między antykonkurencyjną koordynacją a prokonkurencyjną kooperacją)*. CARS. Podręczniki i monografie 11, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013, ss. 374.

Prezentowana publikacja ukazała się w 2013 roku i podejmuje jeden z najistotniejszych aspektów prawa konkurencji – ocenę przez organy antymonopolowe wymiany informacji między konkurentami. Jak wskazuje autor, celem przeprowadzonych badań była odpowiedź na pytanie: jakie czynniki powodują, że wymiana informacji między konkurentami jest traktowana przez organy ochrony konkurencji jako antykonkurencyjna koordynacja, a jakie sprawiają, że organy te uznają wymianę informacji za środek zapewnienia prokonkurencyjnej kooperacji? Dlatego też w publikacji przeprowadzona została analiza rodzajów wymienianych informacji, ich cech, struktury rynków oraz organizacyjnych form jej wymiany.

Tytułem wstępu warto zauważyć imponujący z punktu widzenia każdego praktyka prawa antymonopolowego zakres prawno-porównawczy opracowania. W celach badawczych autor przeanalizował blisko siedemdziesiąt orzeczeń organów Unii Europejskiej, ponad czterdzieści spraw dotyczących prawa antymonopolowego Stanów Zjednoczonych, a także orzecznictwo polskie oraz wielu krajów członkowskich Unii zarówno tych szczycących się długą historią prawa antymonopolowego, jak Wielka Brytania czy Niemcy, jak i tych o nieco krótszej, ale niemniej interesującej, jak Czechy, Słowenia czy Finlandia. Godnym uwagi jest dogłębne przeanalizowanie w związku z opracowanym tematem orzeczeń prawa konkurencji USA. Czytelnik znajdzie tu bowiem znane orzeczenia antymonopolowe, jak: *Gypsum* czy *Maple Flooring Manufacturers Association*, ale również te mniej znane jak np. *Insilco*. Przeprowadzenie analizy porównawczej o tak szerokim zakresie jest niewątpliwie jednym z największych walorów omawianego opracowania, w sposób imponujący bowiem zostało przedstawione orzecznictwo, a jednocześnie podejście organów antymonopolowych do tematu publikacji.

W rozdziale pierwszym, w ramach wprowadzenia, zaprezentowano wskazane już cele opracowania, a także metody i materiał badawczy. Natomiast w rozdziale drugim autor przedstawia podstawową terminologię niezbędną do zrozumienia dalszej części opracowania. Opisuje on m.in. takie zagadnienia jak: 1) informacja i formy przepływu informacji oraz jej wymianę; 2) transparentność rynku; 3) różnice pomiędzy antykonkurencyjną koordynacją a prokonkurencyjną kooperacją; 4) porozumienia – opisując rodzaje porozumień zakazanych w praktyce europejskiej oraz standardy oceny porozumień w praktyce amerykańskiej.

Właściwa analiza tematu publikacji rozpoczyna się w rozdziale trzecim. Autor omawia w nim wpływ rodzajów wymienianych informacji na pro- lub antykonkurencyjny charakter porozumień. W pierwszej kolejności dokonany został podział rodzajów informacji na podstawie orzecznictwa organów antymonopolowych na: informacje dotyczące cen i ich elementów składowych, informacje dotyczące podaży i sprzedaży oraz pozostałe rodzaje informacji. Czytelnik odnajdzie tu również

doprecyzowany podział informacji cenowych, tj. ceny sprzedaży m.in. na: cenę transakcyjną, ceny sprzedażowe planowane na przyszłość, cenę bazową czy cenę minimalną. Każdy z wymienionych rodzajów został omówiony na podstawie wybranego przez autora orzeczenia bądź decyzji organu antymonopolowego, jak np. na interesującym braku stwierdzenia naruszenia konkurencji w sprawie *Wymiana Informacji Hotelowej*. W niniejszym rozdziale autor wskazał na strategiczne znaczenie informacji dotyczących cen, podaży, sprzedaży i udziałów rynkowych. Odnajdziemy tu również bardzo użyteczną ocenę czy, a jeśli tak, to jakim ryzykiem antymonopolowym obarczone są informacje dotyczące *know-how*, planowanych inwestycji, czy te dotyczące ochrony środowiska.

Rozdział czwarty autor poświęcił cechom wymienianych informacji. W tej części opracowania Czytelnik ma szansę zaznajomić się m.in. z podejściem organów antymonopolowych do informacji o charakterze indywidualnym oraz informacji zagregowanych. Autor wskazuje także na możliwość prokonkurencyjności wymiany pierwszych z nich. W niniejszym rozdziale zamieszczono również opis innych cech informacji, takich jak ich wiek (dane historyczne), publiczną dostępność lub poufność oraz częstotliwość wymiany czy wiarygodność. Publikacja dowodzi m.in., że tendencja organów antymonopolowych wskazuje, że im częstsza wymiana informacji antykonkurencyjnych, tym większe są nasilenia antykonkurencyjnych skutków. Autor zwrócił także uwagę na konieczność oceny wiarygodności przekazywanych informacji, której to brak w jego ocenie może zmniejszyć antykonkurencyjne skutki wywołane przez wymianę.

W kolejnym rozdziale opracowania autor poszukuje odpowiedzi na pytanie: jaki wpływ na ocenę antykonkurencyjnego lub prokonkurencyjnego charakteru wymiany informacji ma struktura rynku. Rozdział ten jest jednym z ciekawszych rozdziałów opracowania, gdyż porusza tematykę często pomijaną przy ocenie wymiany informacji przez urzędy antymonopolowe, stosujące w tym przedmiocie uproszczony model analizy. Autor przeprowadza w nim analizę spraw m.in. pod kątem wysokiej lub niskiej transparentności rynku, stopnia jego skoncentrowania, a także charakterystyki towaru, którego dotyczą informacje, barier wejścia na rynek jego stabilności czy symetryczności. Rozdział ten ciekawie odnosi się także do naturalnej transparentności rynku istotnie osłabiającej antykonkurencyjny potencjał wymiany informacji (wymieniając m.in. sprawę *DataCheck*). Autor wskazuje również przypadki, kiedy zwiększenie transparentności było traktowane jako prokonkurencyjne. Czytelnik znajdzie tutaj równie istotne odniesienia do innych czynników rynkowych wskazujących np., że wysoka koncentracja rynku wpływa na zwiększenie ryzyka antykonkurencyjnego charakteru wymiany, oraz przykłady orzeczeń uznających, że im rynek bardziej stabilny, mniej złożony i symetryczny, tym większa się ryzyko wystąpienia zмовy.

Kolejny, a zarazem najdłuższy rozdział opracowania, bada formy organizacyjne, w jakich wymiana informacji następuje, oraz ich wpływ na charakter wymiany. Przeprowadzony podział dotyczy wymiany informacji przez stowarzyszenia, podmioty trzecie czy wymianę bezpośrednią oraz na jednostronne ujawnianie informacji. Chociaż według obserwacji autora sposób wymiany informacji ma najmniejszy wpływ ze wszystkich przedstawionych wcześniej czynników na ocenę porozumień, to rozdział ten może okazać się bardzo przydatny praktykom. Autor na podstawie analizy orzecznictwa dokonuje tu bowiem oceny, jakie formy wymiany informacji niosą za sobą największe ryzyko wywołania antykonkurencyjnych skutków. Ponadto przedstawia on praktyczne, organizacyjne środki bezpieczeństwa, jakich należy przestrzegać by uniknąć antykonkurencyjnych skutków związanych przykładowo z *gun jumping* czy platformami B2B. Znajdziemy tu również

opis tych platform, a także analizę możliwego braku ryzyka antymonopolowego idącego za tzw. *Benchmarking*.

Ostatni rozdział opracowania dotyczy wymiany informacji w stosunkach wertykalnych mających horyzontalne skutki. Autor wykazuje w tym miejscu, kiedy praktyki o wertykalnym charakterze stawały się praktykami mającymi skutki horyzontalne. Ocenia on jakie czynniki miały wpływ na antykonkurencyjny charakter wymiany. Wskazuje również dwa istotne zagadnienia: świadomość przedsiębiorców o antykonkurencyjnym celu przekazywania informacji oraz zazwyczaj dokonywaną powierzchownie analizę dotyczącą struktury rynku.

Książkę wieńczy podsumowanie, w którym autor przedstawia wnioski z przeprowadzonego badania. Analiza prowadzi do stwierdzenia, że wymiana informacji pomiędzy konkurentami jest częściej traktowana jako przejaw antykonkurencyjnej koordynacji niż forma prokonkurencyjnej kooperacji. Przykłady tej drugiej Czytelnik jest jednak w stanie w książce odnaleźć. Na uwagę zasługuje niezwykle bogaty warsztat omawianej publikacji. Wydaje się, że ze względu na praktyczny, szeroki i imponująco rzetelny zakres analizowanych przez autora orzeczeń, stanowiący o kompleksowym rozpatrzeniu problemu, lektura tego opracowania jest obowiązkowa dla każdego praktyka prawa konkurencji. Lekturę tej publikacji bez wątpienia należy polecić również ekonomistom oraz akademikom.

Dariusz Aziewicz

Absolwent LL.M in Comparative Law,
University of Florida G. Levin College of Law
E-Mail: darek.aziewicz@gmail.com